

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	V
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XVII

I. BÖLÜM

TBMM IX. DÖNEM (1954 – 1957)

A. 1954 SEÇİMLERİ	3
Seçim Sonuçları	3
Meclis Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Seçimi	4
X. Dönemde Kurulan Hükûmetler.....	4
B. SİYASAL YAŞAMDAKİ PARTİLER	5
Yeni Kurulan Siyasî Partiler	5
Siyasal Yaşamdan Çekilen Partiler	5
1957 Seçimine Katılan / TBMM'ye Giren Siyasî Partiler	5
C. 1954– 1957 DÖNEMİ MECLİS ARİTMETİĞİNDEKİ DEĞİŞİM	6
TBMM'de Boşalan Sandalyeler.....	6
Parti Değiştiren Milletvekilleri.....	6
Aritmetik Değişim.....	6

II. BÖLÜM

1954'TEN 1957'YE DOĞRU

A. 1954 SEÇİMLERİNİN ARDINDAN	11
DP, Seçimlerinden Daha da Güçlenerek Çıktı	11
Meclis Başkanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Seçimi	11
Hükûmetin Kurulması.....	11
1954 Seçimi Ertesinde Çıkarılan Kanunlar	13
CHP'nin XI. Kurultayı.....	17
Muhalefetin Yerel Seçimlere Katılma / Katılmama Kararları.....	21
1 Kasım 1954 / Celâl Bayar'ın Meclisi Açış Nutku	22
Muhtarlık Seçimleri	23
Belediye ve İl Genel Meclisi Seçimlerinin Ertelenmesi	23
B. 1955 YILINDAKİ GELİŞMELER.....	24
İspat Hakkına İlişkin Kanun Teklifi	24
CMP'nin Birinci Büyük Kongresi.....	25
Kasım Gülek'in Tutuklanması	25

CHP ve CMP'nin Yerel Seçimlere Girmeme Kararı	26
Yerel Seçimler.....	27
6 – 7 Eylül Olayları	28
DP'nin 4'üncü Büyük Kongresi.....	28
DP Grubunda Fırtına.....	35
Hükûmet Bunalımı.....	37
Üç Bakan Hakkında Meclis Tahkikatı Açılması	38
Hürriyet Partisinin Kuruluşu	38
C. 1956 YILINDAKİ GELİŞMELER.....	41
İspat Hakkı Teklifinin Reddi	41
Yargıtayda Fırtına	41
CHP XII. Kurultayı.....	42
Basına Yönelik Kanunlar	44
Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu	47
Fuat Köprülü'nün Dışişleri Bakanlığından İstifası.....	49
Milletvekili Ara Seçimlerinin Ertelenmesi	49
Kasım Gülek'in Tutuklanması	50
Muhtarlık Seçimlerinin Ertelenmesi	50
CMP'nin İkinci Genel Kongresi.....	51
Prof. Turhan Feyzioğlu'nun Görevden Alınması	52
D. MUHALEFET PARTİLERİ ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİ GİRİŞİMLERİ	53
1954 - 1955 Yılındaki Gelişmeler	54
1956 Yılındaki Gelişmeler	54
1957 Yılındaki Gelişmeler	57
E. 1957 YILI – SEÇİME DOĞRU	63
Kırşehir'in Yeniden İl Olması.....	63
Osman Bölükbaşı'nın Tutuklanması	63
Fuat Köprülü'nün DP'den Ayrılması.....	64
CHP XIII. Kurultayı.....	65
TBMM'de Seçim Kararının Alınması	67
Seçim Kanununda Değişiklik Yapılması	68
Hürriyet Partisi Büyük Kongresi.....	69
CMP Olağanüstü Genel Kongresi.....	70
Siyasî Partilerin Aday Listeleri	71
Siyasî Partilerin Seçim Beyannameleri	71
27 Ekim 1957 Seçimleri	72

Seçimin Sayısal Sonuçları.....	74
Meclis Başkanlığı Seçimi	74
Cumhurbaşkanlığı Seçimi	75
Hükûmetin Kurulması.....	75

III. BÖLÜM

SEÇMENLERE ve OY KULLANIMINA İLİŞKİN BİLGİLER

A. SEÇME ve SEÇİLME HAKLARI	79
Seçme Hakları.....	79
Seçilebilme Koşulları.....	81
Seçim Sistemi	81
B. SEÇİME KATILMA ORANLARI	83
Seçmen Sayısı	83
Ülke Düzeyinde Seçime Katılma Oranı	83
İller Düzeyinde Seçime Katılma Oranları	83

IV. BÖLÜM

ADAYLARIN ve MİLLETVEKİLLERİNİN KİMLİKLERİ

A. ADAYLARIN KİMLİKLERİ	89
Demokrat Partinin Aday Belirleme Yöntemi.....	89
Demokrat Partinin Adayları	89
Demokrat Partinin Aday Profili.....	90
Cumhuriyet Halk Partisinin Aday Belirleme Yöntemi.....	92
Cumhuriyet Halk Partisinin Adayları.....	92
Cumhuriyet Halk Partisinin Aday Profili.....	92
Cumhuriyetçi Millet Partisinin Adayları	94
Cumhuriyetçi Millet Partisinin Aday Profili.....	95
Hürriyet Partisinin Adayları	97
Hürriyet Partisinin Aday Profili	98
B. MİLLETVEKİLLERİNİN KİMLİKLERİ.....	101
Milletvekillerinin Cinsiyet Durumu	101
Milletvekillerinin Öğrenim Durumu	103
Milletvekillerinin Yaş Durumu	103
TBMM X. ve XI. Dönem Üyelerinin Karşılaştırılması	105
C. TBMM'İN YENİLENME ORANI	106

V. BÖLÜM SEÇİM SONUÇLARI

A. ÜLKE GENELİNDEKİ SONUÇLAR	111
B. TBMM'DE TEMSİL DURUMU	112
Siyasî Partilerin ve Bağımsızların Aşkın / Eksik Temsil Oranları.....	112
Bir Milletvekili İçin Kullanılan Oy Sayısı	113
C. SİYASÎ PARTİLERİN OY ORANLARININ ÜLKE ORTALAMASININ ALTINDA ve ÜSTÜNDE KALDIĞI İLLER.....	114
D. TBMM'DE FİİLEN OLUŞAN SANDALYE DAĞILIMI	115
İki Seçim Çevresinden Seçilen Milletvekilleri.....	115
DP Listelerinden Seçilen Bağımsız Milletvekilleri.....	115

VI. BÖLÜM SİYASÎ PARTİ OYLARININ İLLER DÜZEYİNDEKİ DAĞILIMI

A. SİYASÎ PARTİLERİN ve BAĞIMSIZLARIN BİRİNCİ SIRAYI ALDIĞI İLLER	119
B. SİYASÎ PARTİLERİN ve BAĞIMSIZLARIN İL İÇİ SIRALAMADAKİ KONUMLARI	120
C. SİYASÎ PARTİLERİN ve BAĞIMSIZLARIN İLLERDEKİ OY ORANLARI.....	121
D. SİYASÎ PARTİLERİN ve BAĞIMSIZLARIN MİLLETVEKİLİ ÇIKARDIĞI / ÇIKARAMADIĞI İLLER	122
Siyasî Partilerin Milletvekili Çıkardığı İllerin İl İçi Sıralamadaki Yerleri.....	123

VII. BÖLÜM SİYASÎ PARTİ OYLARININ BÖLGESEL DAĞILIMI

A. GİRİŞ.....	127
B. SİYASÎ PARTİLERİN ve BAĞIMSIZLARIN BÖLGELERDEKİ OY ORANLARI	129
Bölgelerdeki Oy Aralıklarına Göre Siyasî Partiler ve Bağımsızlar.....	130
C. SİYASÎ PARTİLERİN ve BAĞIMSIZLARIN BÖLGE İÇİ SIRALAMADAKİ KONUMLARI	131
Bölgelerde Birinci ve İkinci Sıraları Alan Siyasî Partiler Arasındaki Oy Oranı Farkları	132
D. SİYASÎ PARTİLERİN ve BAĞIMSIZLARIN MİLLETVEKİLİ ÇIKARDIĞI / ÇIKARAMADIĞI İLLERİN BÖLGESEL DAĞILIMI	133

VIII. BÖLÜM 1954 – 1957 SEÇİMLERİ ARASINDAKİ DEĞİŞİM

A. SİYASÎ PARTİLERİN / BAĞIMSIZLARIN OY ORANLARINDAKİ ve ÜLKE SIRALAMASINDAKİ DEĞİŞİM	137
--	-----

B. MİLLETVEKİLİ SAYILARINDAKİ DEĞİŞİM	138
Siyasî Partilerin ve Bağımsızların Milletvekili Sayılarındaki Değişim	138
Siyasî Partilerin ve Bağımsızların Milletvekili Çıkardığı İl Sayısındaki Değişim	139
Siyasî Partilerin Birinci Sırayı Aldıkları İl Sayısındaki Değişim	139
C. SİYASÎ PARTİLERİN OY ORANLARININ YÜKSELDİĞİ ve GERİLEDİĞİ İLLER.....	140
Siyasî Partilerin İllerdeki Oy Oranı Artışları	140
Siyasî Partilerin İllerdeki Oy Oranı Kayıpları.....	141
D. SİYASÎ PARTİ OYLARININ BÖLGESEL DEĞİŞİMİ	142

IX. BÖLÜM GENEL DEĞERLENDİRME

A. DP’NİN GERİLEME, CHP’NİN GELİŞME DÖNEMİ	145
DP’nin Gerileme Dönemi	145
CHP’nin Gelişme Dönemi	145
DP’nin Kayıp Nedenleri.....	146
B. X. DÖNEMDEKİ GELİŞMELER	150
TBMM’deki Siyasî Parti Sayısı	150
Yerel Yönetimler Seçimleri Ertelenmiş, Milletvekili Ara Seçimleri Yapılmamıştır	150
İktidar – Muhalefet İlişkileri Çok Gerilimli Olmuştur	150
Muhalefetin İşbirliği Çabaları İktidar Tarafından Engellenmiştir	150
CHP 3 kez, DP ise Ancak 1 Kez Büyük Kongre Toplamıştır	150
Anayasa ve Seçim Sistemi Muhalefetin Gündemindedir	151
Düşük Katılımlı, Tartışmalı Bir Seçim	152
TBMM Başkanlık Divanı Sadece DP’li Üyelerden Oluşmuştur.....	152
Liste Usulü Çoğunluk Sistemi Yine Adaletsiz Sonuçlara Yol Açmıştır	152
C. SEÇİM SONUÇLARI ÜZERİNDE DEĞERLENDİRMELER	154
Yerli Basındaki Değerlendirmeler	154
Dış Çevrelerdeki Değerlendirmeler	163
D. SON SÖZ	164
KRONOLOJİ	165

EKLER

İÇİNDEKİLER.....	173
EK – I. 1954’te Seçilen Milletvekillerinin İsim Listesi (X. Dönem)	175
EK – II. 1954– 1957 Yılları Arasında Kurulan Hükûmetler	187
EK – III. X. Dönemde (1954 – 1957) TBMM’de Boşalan Milletvekillikleri	189

EK – IV. X. Dönemde Parti Değiştiren Milletvekilleri.....	190
EK – V. İsmet İnönü'nün CHP XI. Olağan Kurultayı Açış Konuşması	197
EK – VI. Adnan Menderes'in DP'nin IV. Büyük Kongresini Açış Konuşması.....	204
EK – VII. Adnan Menderes'in DP'nin IV. Büyük Kongresinde Yaptığı Konuşma.....	221
EK – VIII. İsmet İnönü'nün CHP XII. Olağan Kurultayı Açış Konuşması	227
EK – IX.A. Seçimde İşbirliğini Öngören Siyasî Partilerin İllerdeki Toplam Oy Oranları.....	233
EK – IX.B. İşbirliğini Öngören Siyasî Partilerin İllerde Çıkaracağı Milletvekili Sayıları	236
EK – X. İsmet İnönü'nün CHP XIII. Olağan Kurultayı Açış Konuşması	239
EK – XI. 1957 Milletvekili Genel Seçimlerinin Yenilenmesine Dair TBMM Kararı	244
EK – XII.A. CHP'nin 1957 Milletvekili Genel Seçimi Beyannamesi.....	245
EK – XII.B. CMP'nin 1957 Milletvekili Genel Seçim Beyannamesi	253
EK – XII.C. Hür. P. nin 1957 Milletvekili Genel Seçim Beyannamesi	257
EK – XIII. XI. Dönemde İllerin Çıkaracağı Milletvekili Sayıları	263
EK – XIV. İllerdeki Seçmen Sayısı ve Seçime Katılma Oranları	265
EK – XV. Siyasî Partilerin ve Bağımsızların İllerdeki Oy Sayıları ve Oy Oranları.....	269
EK – XVI. Siyasî Partilerin ve Bağımsızların İllerde Çıkardıkları Milletvekili Sayıları	273
EK – XVII. Siyasî Partilerin ve Bağımsızların İl İçi Sıralamadaki Yerleri	276
EK – XVIII. 1957'de Seçilen Milletvekillerinin İsim Listesi (XI. Dönem)	279

SİYASÎ PARTİLER ÖZEL EKİ

A. DEMOKRAT PARTİ	295
B. CUMHURİYET HALK PARTİSİ	317
C. CUMHURİYETÇİ MİLLET PARTİSİ	337
GRAFİK VE HARİTALAR (İÇİNDEKİLER).....	357
GRAFİK I: 27 Ekim 1957 Milletvekili Genel Seçimi Sonuçları.....	361
GRAFİK II : 27 Ekim 1957 Milletvekili Genel Seçiminin Temsil Oranları	363
HARİTA I: İllerde Birinci Sırayı Alan Siyasî Partiler.....	365
HARİTA II: Bölgelerde Birinci ve İkinci Sırayı Alan Siyasî Partiler	367
HARİTA III: İşbirliği Yapan Siyasî Partilerin Oy Toplamının DP'nin Oy Toplamını Geçtiği İller	369
DEMOKRAT PARTİ ÖZEL EKİ HARİTALARI	
HARİTA I. DP'nin Milletvekili Çıkardığı / Çıkaramadığı İller	371
HARİTA II. DP'nin İllerdeki Oy Oranları	373
HARİTA III. DP'nin İl İçi Sıralamadaki Yeri	375
HARİTA IV. DP / Ülke Ortalamasının (% 48,6) Altındaki ve Üstündeki İller.....	377

HARİTA V. DP / 1954 Seçimine Göre Oy Oranı Yükselen ve Gerileyen İller	379
HARİTA VI. DP'nin Bölgesel Sıralamadaki Konumu	381
CHP ÖZEL EKİ HARİTALARI	
HARİTA I. CHP'nin Milletvekili Çıkardığı / Çıkaramadığı İller	383
HARİTA II. CHP'nin İllerdeki Oy Oranları	385
HARİTA III. CHP'nin İl İçi Sıralamadaki Yeri	387
HARİTA IV. CHP / Ülke Ortalamasının (% 41,4) Altındaki ve Üstündeki İller	389
HARİTA V. CHP / 1954 Seçimine Göre Oy Oranı Yükselen ve Gerileyen İller	391
HARİTA VI. CHP'nin Bölgesel Sıralamadaki Konumu	393
CMP ÖZEL EKİ HARİTALARI	
HARİTA I. CMP'nin Milletvekili Çıkardığı / Çıkaramadığı İller	395
HARİTA II. CMP'nin İllerdeki Oy Oranları	397
HARİTA III. CMP'nin İl İçi Sıralamadaki Yeri	399
HARİTA IV. CMP / Ülke Ortalamasının (% 6,5) Altındaki ve Üstündeki İller	401
HARİTA V. CMP / 1954 Seçimine Göre Oy Oranı Yükselen ve Gerileyen İller	403
HARİTA VI. CMP'nin Bölgesel Sıralamadaki Konumu	405
LÜGATÇE	407
DİZİN	429
KAYNAKLAR	
TESAV Yayınları	

